

Inhoud

Inleiding 8

Vliegers in het Vuur 8

Het Nederlandse luchtwapen in Groot-Brittannië 9

Historiografie 11

Vraagstelling en opbouw 14

HOOFDSTUK 1 **De vleugels uitgeslagen** 18

Onherkenbare metamorfose 19

Een vliegclub voor nette heren 19

Aarzelende expansie en modernisering 26

In oorlog 31

Buitenlandse inbreng 35

Een strijd om overleving 39

De *Fleet Air Arm* verder uitgebouwd 45

Voorzichtig in het offensief 48

Kerende krijgskansen 52

D-Day en daarna 57

Conclusie 61

HOOFDSTUK 2 **Europese bondgenoten** 64

Buitenlandse inbreng 65

Doorvechten vanuit Groot-Brittannië 65

Aansluiting bij de RAF 73

Zes contingenten 82

Rekrutering, training en inzet 92

De oorlog ten einde 105

Conclusie 110

HOOFDSTUK 3 **Strijdend onder Britse vlag** 114

Onder buitenlandse vleugels 115

Inkapseling in de RAF 115

De MLD neemt het voortouw 121

De legervliegdiens weer in de steigers 132

Opleiding via Britse kanalen 135

Gevechtstraining 144

In Britse squadrons 147

Van Normandië tot Duitsland 151

Opereren op de oceaan 161
Ook een Spitfire-squadron 167
De krachten gebundeld 172
Conclusie 175

HOOFDSTUK 4 **De oorlogsvlieger doorgelicht** 178

De Nederlandse oorlogsvlieger 179
De vooroorlogse militaire vliegergemeenschap 179
Selectie en keuring 182
Geografische herkomst 186
Uit alle windstreken 192
Engelandvaarders 201
Sociale achtergrond 210
Godsdienstige achtergrond 213
Conclusie 217

HOOFDSTUK 5 **In de lucht** 220

Een gevaarlijke professie 221
Operationeel 221
De talloze gevaren 227
Angstgevoelens 233
Wapenen tegen angst 238
Breken of doorzetten 243
Decoratiebeleid 246
Morele dilemma's 253
Neer in vijandelijk gebied 258
Het leven achter het prikkeldraad 265
'The Great Escape' 269
Conclusie 273

HOOFDSTUK 6 **Op de grond** 276

Leven in een carrousel van emoties 277
Een heterogeen gezelschap 277
Spanning en ontlading 285
Verlof 291
Verveling 298
Eenzaamheid 301
Seksualiteit, liefde en relaties 307
Conclusie 317

HOOFDSTUK 7 **De oorlog voorbij** 320

Een nieuw begin 321
Terug naar huis 321
Gesneuveld en vermist 325

De RAF verlaten 333
Weer in de burgermaatschappij 344
Een leven met vallen en opstaan 352
Het beeld van de oorlogsvlieger 360
Conclusie 367

Conclusie 369

Een veranderende organisatie 369
Het Nederlandse aandeel 373
De Nederlandse oorlogsvlieger 378

Nawoord 385

Bijlagen 387

- I Door Nederlandse oorlogsvliegers vernietigde, waarschijnlijk vernietigde en beschadigde vliegtuigen in luchtgevechten 387
- II Britse dapperheidsonderscheidingen uitgereikt aan Nederlandse oorlogsvliegers 390
- III Krijgsgevangen gemaakte en (tijdelijk) geïnterneerde Nederlandse oorlogsvliegers 392
- IV Aan krijgsgevangenschap ontsnapte Nederlandse oorlogsvliegers 396

Noten 399

Samenvatting 467

Summary 477

Geraadpleegde bronnen en literatuur 487

Afkortingenlijst 505

Personenregister 509

Illustratieverantwoording 515